

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Cultura 11(3) 2019

ISSN 2083-7275

DOI 10.24917/20837275.11.3.11

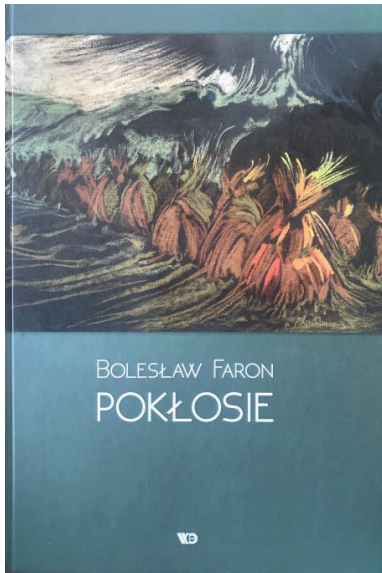
RECENZJE, SPRAWOZDANIA, WYWIADY

Bogusław Kołcz

Zespół Szkół Akademickich w Nowym Sączu

ORCID 0000-0003-4911-8504

Recenzja książki Bolesława Faron *Pokłosie*, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków 2017, ss. 414

Pokłosie prof. dr. hab. Bolesława Faron ukazało się w kwietniu 2017 roku, miesiąc po niezwykle uroczystych obchodach 80-lecia urodzin twórcy. Wybitny literaturoznawca, sława krakowskiej polonistyki, legendarny już minister edukacji z czasów Karty nauczyciela i „nauczyciel nauczycieli”, a także nieustannie aktywny wydawca, popularyzator twórczości regionalnej i kultury małych ojczyzn, mecenas artystyczny poetów i pamiętnikarzy (choćby tych z kręgu rodzimego mu Sądeckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku) zdaje się bezustannie zaklinać czas. W pałacu Wielopolskich w Krakowie 2 marca 2017 roku Dostojny Jubilat przyjmował dowody uznania i wyrazy wdzięczności od liczного grona przyjaciół z kręgów uniwersyteckich, dziennikarzy, lekarzy i polityków, niekończące się hołdy od reprezentacji środowisk twórczych, kulturalnych i samorządowych z Krakowa, Czarnego Potoka, Łącka i Nowego Sącza – miejscowości, z którymi się związał i którym od chwili urodzin 17 lutego 1937 roku, wyruszając z podsądeckiej wioski w bliski i daleki świat, w swej pracy

i twórczości pozostał nieustannie wierny. Rektorowi i Profesorowi Bolesławowi Faronowi dedykowane zostały *Pejzaże humanistyczne. Księga jubileuszowa* pod redakcją naukową jego wybitnej uczennicy prof. dr hab. Agnieszki Ogonowskiej (Kraków 2017), a także dwudniowa Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Proza dwudziestolecia międzywojennego z dzisiejszej perspektywy”, zorganizowana na jego Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie¹. I *Księga*, i konferencja stanowiły przegląd najnowszych osiągnięć badawczych w tych dziedzinach, którym Profesor Faron poświęcił swe życie, i którymi zajmuje się nadal w kolejnych artykułach i rozprawach, w licznych prelekcjach, wystąpieniach, konferencjach naukowych, seminariach i sesjach, biorąc udział w lokalnych jubileuszach środowisk kulturalnych i społecznych rodzinnej ziemi łąckiej i ziemi sądeckiej. W kolejnych książkach – tomach zbiorowych, a także w redagowanym przez siebie „Almanachu Łąckim”, „Roczniku Sądeckim” i w „Sądectaninie” regularnie publikuje Profesor Faron wspomnienia z czasów swojego dzieciństwa i młodości, wzmacnia i utrwala nierozzerwalne korzenie łączące go z rodzinną ziemią², buduje literackie pomniki zapamiętanych z dzieciństwa krewnych, nauczycieli, fotografów i twórców ludowych, spisuje wreszcie pionierski i autorski panteon kilkudziesięciu tworzących na przełomie XX i XXI wieku „Poetów Sądeckich”³.

¹ O *Księdze* i konferencji zob.: B. Kołcz, *Pejzaże humanistyczne. Księga jubileuszowa profesorowi Bolesławowi Faronowi poświęcona*, red. naukowa Agnieszka Ogonowska, Kraków 2017, „Rocznik Sądecki”, t. 46: 2018, s. 383–388.

² Szerzej o sądeckim rodowodzie („Nie przecinaj korzeni łączących Cię z rodnią ziemią – choćbyś na krańcu świata się znalazł”), działalności naukowej i publikacjach prof. dr hab. Bolesława Farona pisałem na łamach „Rocznika Sądeckiego”. Zob. np.: B. Kołcz, *Bolesław Faron, Korzenie, Bochnia – Kraków 1997*, „Rocznik Sądecki”, t. 25: 1997, s. 227–229; tenże, *Bolesław Faron, Władysław Orkan, Kraków 2004*, „Rocznik Sądecki”, t. 33: 2005, s. 345–347; tenże, *Bolesław Faron, Okruchy. Szkice o literaturze i kulturze XX wieku, Kraków 2005*, „Rocznik Sądecki”, t. 35: 2007, s. 355–358; tenże, *Bolesław Faron, ... z podróży, Kraków 2007*, „Rocznik Sądecki”, t. 37: 2009, s. 358–363; tenże, *Bolesław Faron, Powrót do korzeni. Nowy, Kraków 2010*, „Rocznik Sądecki”, t. 39: 2011, s. 347–352; tenże, *Redakcja: Bolesław Faron, współpraca: Agnieszka Ogonowska, Wokół Władysława Orkana. Aspekty literackie, kulturowe i medialne, Kraków 2011*, „Rocznik Sądecki”, t. 40: 2012, s. 362–366; B. Kołcz, *Redakcja: Bolesław Faron, współpraca: Agnieszka Ogonowska, Prasa sądecka od zarania do dziś 1891–2011, Kraków 2012*, „Rocznik Sądecki”, t. 41: 2013, s. 370–375; tenże, *Jerzy Harasymowicz. Poeta Krakowa, Bieszczadów i Sądeckich, red. Bolesław Faron, Kraków 2014*, „Rocznik Sądecki”, t. 43: 2015, s. 376–381; tenże, *Władysław Orkan. Piewca Gorców i Podhala, red. naukowa Bolesław Faron, Kraków 2015*, „Rocznik Sądecki”, t. 45: 2017, s. 355–361. Zob. także: T. Aleksander, *Sądeckich w historiografii, literaturze i mediach, red. Bolesław Faron, Kraków 2013*, „Rocznik Sądecki”, t. 42: 2014, s. 334–338.

³ W ambitnie rozwijanym cyklu na łamach miesięcznika „Sądectanin” (oraz portalu sadeccanin.info) od kwietnia 2016 r. do listopada 2018 ukazało się 31 sylwetek krytycznie zaprezentowanych przez Bolesława Farona mniej i bardziej znanych poetów, związanych z Sądecką więzami rodzinnymi, pochodzeniem bądź tematyką twórczości. Znaleźli się wśród nich: Broniek z Obidzy („Sądectanin” 2016, nr 2), Wanda Łomnicka-Dulak (2016, nr 3), Jerzy Harasymowicz (2016, nr 4), Barbara Krężolek-Paluchowa (2016, nr 5), Adam Ziemianin (2016, nr 6), Maria Kownacka (2016, nr 7), Danuta Maria Sułkowska (2016, nr 8), Andrzej Warzecha (2016, nr 9), Krystyna Dulak-Kulej (2016, nr 10), Wiesław Kolarz (2017, nr 1), Władysława Lubasiowa (2017, nr 2), Małgorzata Lebda (2017, nr 3), Paweł Szeliga (2017,

Pokłosie, anonsowane gościom zebranych podczas jubileuszu w Krakowie kolejne dzieło Bolesława Faron, prezentuje zbiór tekstów *O literaturze i kulturze współczesnej*, dotychczas rozproszonych, pisanych i publikowanych przez autora w latach 2007–2016 w czasopismach i księgach zbiorowych. Niektóre z nich znalazły się wcześniej w redagowanych przez Profesora Faron tomach: *Prasa sądecka od zarania do dziś 1891–2011* (artykuły: „*Almanach Muszyny*” – regionalne pismo pogranicza, *Problematyka regionalna w „Almanachu Sądeckim”. Rekonesans*), *Sądectwo w historiografii, literaturze i mediach* (Maria Kownacka nad *Popradem i Dunajcem*), *Jerzy Harasymowicz. Poeta Krakowa, Bieszczadów i Sądeckizny* (tekst *Mecenas i przyjaciel. Kazimierz Wyka o poezji Jerzego Harasymowicza*), inne uważany czytelnik mógł znaleźć w „*Roczniku Sądeckim*” i „*Almanachu Łąckim*” (*Profesor. O Janie Rostockim opowieść biograficzna, Ciotka Ludwika, Przystanek Rytro, Sąsiad. Stulecie Józefa Tomczyka*), w „*Sądectwaninie*” (*Bronek z Obidzy, Polskie Madonny ludowe według Marii Kownackiej*), pismach naukowych, literackich i kulturalnych wychodzących w Krakowie („*Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica*”, „*Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Cultura*”, „*Ruch Literacki*”, „*Literat Krakowski*”, „*Kraków*”, „*Konspekt*”, „*Hybryda*”, „*Zdanie*”) i ukazujących się w kraju (internetowa „*Gazeta Kulturalna*”, „*Krytyka Literacka*”, „*Wyspa. Kwartalnik Literacki*”).

Pięknie wydany tom, „pokłosie” wieloletnich zainteresowań badawczych, czytanych lektur i osobistych spotkań z bardziej i mniej uznanymi twórcami wybitnego literaturoznawcy, został przez niego nazwany „spowiedzią literacką” i „wyznaniem” humanisty. Dowodzi tego najlepiej sama kompozycja książki. Czterdzieści cztery utrzymane w różnej formie (od rozpraw naukowych, przez analizy prasoznawcze, krytykę literacką i recenzje) i różnej narracji (korespondencja, wywiady, wspomnienia i refleksje) teksty podzielone zostały na siedem rozdziałów. Książkę *Pokłosie*.

nr 4), Joanna Babiarz (2017, nr 5), Antoni Kiemystowicz (2017, nr 6), Andrzej Górszczyk (2017, nr 7), Piotr Krzykalski (2017, nr 8), Emil Węgrzyn (2017, nr 9), Tadeusz Basiaga (2017, nr 10), Jacek Lubart-Krzysica (2017, nr 11), Wojciech Kudyba (2017, nr 12), Piotr Trochanowski – Petro Murianka (2018, nr 1), Jerzy Masiór (2018, nr 2), Przemysław Dakowicz (2018, nr 4), Henryk Cyganik (2018, nr 5), Janusz Jedynak (2018, nr 6), Ignacy Stanisław Fiut (2018, nr 7), Maria Lebdowiczowa (2018, nr 8), Andrzej Krzysztof Torbus (2018, nr 9), Tadeusz Giewont-Szczecina (2018, nr 10) i Marek Basiaga (2018, nr 11). Kontynuowany przez dwa i pół roku cykl doczekał się bardzo potrzebnej i cennej na rynku edycji książkowej *Poeci Sądeckizny. Antologia*, wydanej przez Wydawnictwo Edukacyjne w 2019 r., pod patronatem Społeczno-Kulturalnego Towarzystwa „Sądectwanin”. Książka, przeznaczona dla sądeckich odbiorców, miłośników poezji i kultury regionalnej, trafi zapewne do bibliotek i księgarń w całym kraju; prezentuje również związanych z Sądeckizną twórców szeroko znanych czytelnikom w Polsce, nagradzanych i popularyzowanych w ogólnopolskich almanachach poetyckich i upowszechnianych w kulturze masowej: autorkę powieści o Rogasiu i *Szkole nad obłokami* Marię Kownacką, mistrzów pióra – Jerzego Harasymowicza i Adama Ziemięcinę, autora ballady o Titaniku Andrzeja Górszczyka, piewę współczesnej piosenki kresowej i lwowskiej Jerzego Masióra, piewę Łemków i Łemkowszczyzny Petra Muriankę, poetów i literaturoznawców – Ignacego Stanisława Fiuta, Wojciecha Kudybę, Przemysława Dakowicza... W kwietniu 2019 r. na łamach miesięcznika „Sądectwanin” prof. Bolesław Faron rozpoczął kontynuację pierwszego cyklu pod nazwą *Nowe wiersze poetów sądeckich*, co każe oczekiwać w przyszłości *Antologii* książkowej tomu drugiego.

O literaturze i kulturze współczesnej otwiera niezmiernie interesujący tekst poświęcony polskimi Noblami literackimi – kolejna podróż Bolesława Faron do „noblowskiego sezamu”⁴, podejmująca próbę wniknięcia w zakulisowe, wzbudzające także ostatnio coraz więcej emocji i wielorakich podejrzeń, okoliczności decyzji i wyborów członków Akademii Szwedzkiej. Zaprezentowawszy pierwszego laureata – Henryka Sienkiewicza – i rywalizację o nagrodę między Władysławem Reymontem a Stefanem Żeromskim, przechodzi B. Faron do kronikarskiej relacji z przebiegu starań o nagrody ostatnie, komentując na koniec przebieg uroczystości z udziałem Czesława Miłosza i Wisławy Szymborskiej. Artykuł *Wokół polskich Nobli literackich*, wzbogacony ciekawymi wspomnieniami z osobistych spotkań B. Faron z pracownikami sztokholmskiego archiwum oraz z samymi twórcami, zapowiada zarazem długo oczekiwaną kolejną książkę autora, dotyczącą mechanizmów przyznawania nagród w Sztokholmie, anonsowaną w rozmowie na końcowych kartach *Pokłosia*.

Fascynujące wspomnienia z osobistych kontaktów Profesora z pisarzami, artystami, twórcami i mistrzami stanowią właściwie kanwę całego tomu *Pokłosie*. W kilkunastu osobnych szkicach, obrazkach, literackich i reporterskich portretach przedstawia Bolesław Faron, poza samym poznanym w Berkeley w 1979 roku Czesławem Miłoszem, także bliskich sobie i przywoływanych z pamięci: Henryka Markiewicza, Henryka Żalińskiego, Tadeusza Ziętare, Juliana Kawalca, Marię Kownacką, Józefa Barana, Wojciecha Żukrowskiego, Mariana Pankowskiego, Jana Pieszczachowicza, Jerzego Harasymowicza, Adama Ziemiańnika, Kazimierza Wójtowicza i Ryszarda Rodzika, prezentuje osobistą korespondencję z żoną opisywanego przez siebie (artykuły, książki, doktorat) Zbigniewa Uniłowskiego – Marią, przybliża sylwetki zyskujących dopiero uznanie i wypromowanych przez siebie twórców: poetów Bronisława Kozieńskiego (Bronka z Obidzy) i Alicji Tanew oraz rzeźbiarza Jerzego Jakubowa, sporo miejsca poświęca wreszcie wybitnym lekarzom i humanistom (tekst *Lekarze piszą*): profesorom Antoniemu Działkowiakowi i Andrzejowi Szczekliki, docent Jadwidze Miklaszewskiej i doktorowi Leszkowi Allerhandowi. Luminarze nauki i sławy literackie towarzyszą w książce B. Faron postaciom mniej znanym, kultura najwyższej półki przenika się z równie przezeń szanowaną i pieczołowicie opisywaną kulturą małych ojczyzn, utytułowani artyści z odkrywanymi światu twórcami ludowymi oraz ze startującymi dopiero w niebo poetami, wprowadzanymi przez wybitnego krytyka na literackie szczyty. Bohaterami książki Bolesława Faron stają się także – przywoływani po raz kolejny – mieszkańcy jego Czarnego Potoka: cisi i prości w swym szacunku dla „rodnej ziemi” i znoej pracy – ciotka Ludwika, żona wujka Władysława Pulita; sąsiad dziadka Wojciecha Józef Tomczyk; rodzina Jana i Marii Rostockich, rodziców jego kolegi Macieja. Nie zapomni Profesor uwiecznić największych mistrzów i mentorów własnych: ukochanego profesora i protektora Stanisława Pigonia, profesorów Jana Nowakowskiego, Kazimierza Wyki i Wincentego Danka, przypomina barwne sylwetki uczonych: Stanisława Jodłowskiego, Stanisława Sierotwińskiego, Tadeusza

⁴ Zob.: B. Faron, *Z notatnika sztokholmskiego. Powrót do noblowskiego sezamu*, [w:] *Okruchy. Szkice o literaturze i kulturze XX wieku*, Kraków 2005, s. 219–225, przedruk [w:] *...z podróży*, Kraków 2007, s. 253–263; oraz tenże, *Wokół Literackiej Nagrody Nobla dla Reymonta*, [w:] *Okruchy*, dz. cyt., s. 72–91.

Milewskiego, dołączy do nich również anegdoty i wspomnienia z początków swojej profesury. Sporą część *Pokłósia*, w rozdziałach *Sylwetki* oraz *Pogłosy*, zajmują recenzje. W osobistym wyborze lektur Profesora Faron znajdziemy *Szkice do portretu* Stanisława Fryciego, *W drodze do sławy* Franciszka Ziejki, studia o poezji (*Klasycy i nie tylko...*) Stanisława Stabry, kolejne tomy wierszy ulubionych twórców współczesnych: Józefa Barana, Adama Ziemiańca i Jerzego Harasymowicza, tom poezji Andrzeja Górszczyka *Przystanek Rytro. Stacja Nowy Sącz*, a także powieści galicyjskie Austriaka Martina Pollacka. Specjalne miejsce w książce zajmie również najbliższy Profesorowi Władysław Orkan (artykuł prezentujący jego *Listy 1891–1910* w opracowaniu Grzegorza Brodackiego) oraz pozostający w kręgu jego zainteresowań badawczych od lat krytyk Karol Irzykowski (prezentacja książki Henryka Markiewicza *Czytanie Irzykowskiego* z 2011 r.).

Uwagę czytelników przyciągną zapewne w *Pokłosiu* niezwykle ciepłe, pisane – jak zawsze u B. Faron – osobistym, pozbawionym naukowego żargonu stylem opowieści o bliskiej i wieloletniej więzi, jaka połączyła młodego polonistę z pracującą na Sądecczyźnie nad książkami *Rogaś z Doliny Roztoki* i *Szkoła nad obłokami* pisarką Marią Kownacką (artykuły: *Maria Kownacka nad Popradem i Dunajcem, Polskie Madonny ludowe*), a także zamieszczone na początku książki dwa solidne, przedrukowane z wcześniejszych opracowań zbiorowych teksty prasoznawcze Profesora – charakterystyka ważnych w kulturze regionalnej czasopism: „Almanachu Muszyny” i „Almanachu Sądeckiego”.

Ukochana przez autora Maria Kownacka pojawiła się w Czarnym Potoku w 1956 roku, gdy Bolesław Faron studiował polonistykę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. Fascynacja pisarką przerodziła się w długotrwałą przyjaźń, odwiedziły B. Faron w jej domu w Warszawie i obfitą korespondencję, prowadzoną przez ponad dwadzieścia lat, aż do śmierci Kownackiej⁵. W artykule jej poświęconym odsłania B. Faron genezę powieści o Rogasiu na tle historii lokalnej i mieszkańców Rytra, przedstawia też relację samej Marii Kownackiej z pracy nad książką o słynnej szkole na Niemcowej oraz niekłamane zachwyty autorki nad wieloma zakątkami Beskidu Sądeckiego. Bohaterami artykułu B. Faron – na równi z pisarką – stają się gospodarze, nauczyciele, leśniczy i stolarz, miejscowe dziewczęta i chłopcy, urokliwa przyroda (dzieło Kownackiej *Głos przyrody*, 1963) i folklor. Walory krajobrazowe i historyczne swojej małej ojczyzny Bolesław Faron podkreśli także w dwóch tekstach poświęconych roli „Almanachu Muszyny” – zasłużonego dla kultury duchowej regionu rocznika, redagowanego (od 1991 r.) w wersji papierowej, a ostatnio elektronicznej przez Bożenę Mściwujewską-Kruk, oraz roli rok młodszego „Almanachu Sądeckiego”, kwartalnika Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” Oddział w Nowym Sączu, redagowanego przez Leszka Migrałę, który numerem 100/101

⁵ Szerzej na ten temat zob.: B. Faron, *Tak rodziła się przyjaźń*, [w:] *Powrót do korzeni. Nowy*, Kraków 2010, s. 185–200. Przedrukowany w książce *Pokłosie* artykuł o Marii Kownackiej został wygłoszony 19 czerwca 2012 r. na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej w Miasteczku Galicyjskim w Nowym Sączu i opublikowany w pokonferencyjnej książce *Sądecczyzna w historiografii, literaturze i mediach*, red. B. Faron, Kraków 2013, s. 133–152.

w 2017 roku zakończył równie ważną, dwudziestopięcioletnią służbę w popularyzacji dorobku historycznego i kulturowego sądeczan⁶.

Podsumowaniem *Pokłosia* są zawarte w końcowym rozdziale książki trzy rozmowy – wywiady udzielone przez autora: prof. Agnieszce Ogonowskiej (*Nauczyciel nauczycieli*, 2013), Wiesławowi Łuce (*Humanista powinien dawać świadectwo*, 2016) oraz Kalinie Grzegorzcyk i Patrycji Hyodo (*Smak słowa*, 2016). Wyłania się z nich Profesor Faron jako wszechstronny, obejmujący wiele dyscyplin humanistycznych wędrujący po świecie uczony, przywiązany jednak zawsze do sądeckich i łąckich korzeni, realizujący na różnych szczeblach naukowej i zawodowej kariery wyniesione z domu ojcowskie i Orkanowskie nauki. Nigdy o tych naukach nie zapomniał, kiedy poświęcał się „oświecaniu drugich”, gdy kierował instytutem, katedrą czy uczelnią, gdy 12 lutego 1981 roku został polskim ministrem oświaty i wychowania i żmudnie wprowadzał możliwe i niemożliwe w czasach komunizmu rewolucje w kształceniu. Swą nauczycielską służbę, od okresu barwnie wspomianej edukacji w liceum, poprzez lata pracy w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie, zawsze uważał za najważniejszą w życiu i pozostał jej wierny do dziś: kierując Wydawnictwem Edukacyjnym w Krakowie, utrzymując kontakty ze środowiskami naukowymi w kraju i na świecie, uczestnicząc w konferencjach, sesjach i seminariach, spotykając się nieustannie z uczniami, studentami i czytelnikami na różnych szczeblach kształcenia. Na stanowisku radcy ambasady i dyrektora Instytutu Polskiego w Wiedniu w latach 1986–1990, obserwując przemyślaną politykę kulturalną i regionalną Austrii, zrozumiał, że czas zacząć dowartościowywać kultury małych ojczyzn w Polsce, szanować lokalne odrębności, lokalne wydawnictwa, szanować ludowych twórców i luminary społeczności lokalnej. Patriotyzm w skali makro budować na patriotyzmie w skali mikro. Realizując Orkanowskie przesłanie, od wielu lat prof. dr hab. Bolesław Faron tym małym społecznościom służy: zasiada w lokalnych gremiach, towarzystwach społecznych i kulturalnych, współpracuje z „Fundacją Sądecką”, „Sądeczaninem”, „Rocznikiem Sądeckim”, „Almanachem Łąckim”, Towarzystwem Miłośników Ziemi Łąckiej i Klubem Przyjaciół Ziemi Sądeckiej, popularyzuje Ziemię Sądecką w audycjach radiowych i programach telewizyjnych, własnych opracowaniach książkowych, publicystyce i krytyce literackiej, odwiedza szkoły i ośrodki kultury, wspiera całym sercem i umysłem lokalną „dziedzinę”. W 2016 roku Fundacja Sądecka i Społeczno-Kulturalne Towarzystwo „Sądeczanin” przyznały Profesorowi Bolesławowi Faronowi tytuł Sądeckiego Autora 2015 (IV edycja Konkursu o Nagrodę im. ks. prof. Bolesława Kumora) oraz nagrodę za całokształt twórczości, w 2018 roku do nagrody w kategorii lokalnej książki roku zgłoszono książkę Bolesława Farona *Pokłosie*. Autorowi nominowanej pozycji udało się – zdaniem promotorów, czytelników i jurorów – ukazać fenomen ziemi sądeckiej i życia kulturalno-literackiego Sądeczczyzny na tle szerszej perspektywy, stawiając się ponad podziałami zawodowymi i społecznymi, zaprezentować wielkie i małe światy w jednej, nobilitującej je razem płaszczyźnie i pokazać tematykę

⁶ Zob. także: D. Kudyba, „*Almanach Sądecki*” – 25 lat pisma, „Rocznik Sądecki”, t. 46: 2018, s. 297–314.

sąddecką w uniwersalnym przesłaniu tych wartości, które mogą stanowić ogniwo w tworzeniu wielkiej literatury⁷.

Książka Bolesława Farena zdobywa coraz szersze grono czytelników. Autor oraz Wydawnictwo Edukacyjne w Krakowie prezentują *Pokłosie* na licznych promocjach i spotkaniach literackich w kraju. 12 kwietnia 2017 roku w Klubie Księgarza na Rynku Starego Miasta w Warszawie fragmenty książki w obecności Profesora Bolesława Farena czytała Grażyna Barszczewska, 13 czerwca 2017 w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy ulicy Szczepańskiej w Krakowie książkę prezentował Tadeusz Kwinta. *Pokłosie* wystawiano na Międzynarodowych Targach Książki, 24 lutego 2018 roku przedstawiano je na uroczystej gali VI edycji Konkursu o Nagrodę im. ks. prof. Bolesława Kumora w MCK SOKÓŁ w Nowym Sączu, a 18 października 2018 prezentowano na scenie ATA w Piwnicy Artystycznej Alicji Tanew w Krakowie.

Doskonale opracowany technicznie, starannie zredagowany i wydany przez Wydawnictwo Edukacyjne w Krakowie tom liczy 414 stron formatu B5. Twarda zielona oprawa wprowadza tytułowy klimat barwną reprodukcją *Snopków* autorstwa Janusza Trzebiatowskiego, wewnątrz przed stroną tytułową zamieszczono czarno-białe zdjęcie prof. Bolesława Farena w obiektywie Andrzeja Waltera. Na ostatniej stronie okładki zacytowano fragment *Przedmowy* autora (z lutego 2017 r.) o „spowiedzi” literackiej i wyznaniu humanisty. Całość książki opatrzona została *Informacją o przedrukach*, a także *Indeksem osób*, liczącym blisko 1100 nazwisk.

⁷ Zob.: I. Michalec [IM], *Książka „Pokłosie”, czyli fenomen życia literacko-kulturalnego Sądecczyzny*, portal sadeczanin.info, 12.02.2018, <https://sadeczanin.info/nagroda-kumora/ksiazka-poklosie-czyli-fenomen-zycia-literacko-kulturalnego-sadeczczyzny> (dostęp: 15.07.2019).

Bogusław Kołcz – prof. oświaty, współautor podręczników i programów nauczania literatury i języka polskiego, autor książek poświęconych historii Nowego Sącza i regionu oraz artykułów z dziedziny dydaktyki, edukacji filmowej, kulturalnej i regionalnej w szkole, członek Komitetu Redakcyjnego „Rocznika Sądeckiego”, redaktor *Nowej Encyklopedii Sądeckiej* Jerzego Leśniaka, dyrektor IV LO i Zespołu Szkół Akademickich im. Króla Bolesława Chrobrego w Nowym Sączu.